

Een klein woordenboek

Hollands	Duits	Italiaans
Zuid-Tirol	Südtirol	Sudtirolo, Alto Adige
Hallo	Hallo	Ciao
Goedenmorgen	Guten Morgen	Buongiorno
Goedenavond	Guten Abend	Buona sera
Doei	Tschüss	Ciao
Tot ziens	Auf Wiedersehen	Arrivederci
Dank u wel	Danke	Grazie
Alstublieft	Bitte	Per favore
Sorry	Entschuldigung	Mi scusi
Proost!	Prost!	Salute!
Help	Hilfe	Aiuto
Toilet	Toilette	Servizi
Ingang	Eingang	Entrata
Uitgang	Ausgang	Uscita

Colofon
Uitgever: Marketinggesellschaft Meran (MGM), 2015
Grafische vormgeving: Blauhaus, Bozen
Druk: Hauger-Fritz, Meran

info:
Merano en Omgeving
Tel. +39 0473 200 443
info@meranerland.com
www.meranerland.com/nl

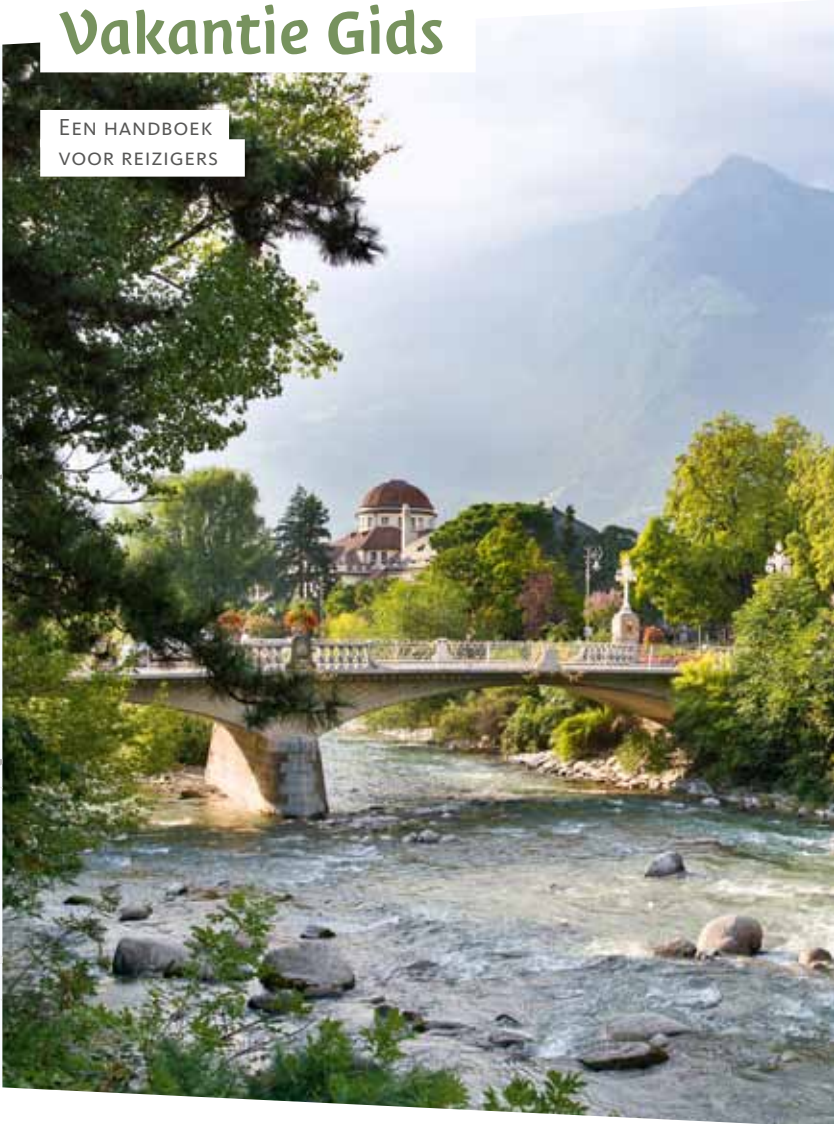
Merano en Omgeving

ALPIENE-MEDITERRANE LEVENSWIJZE

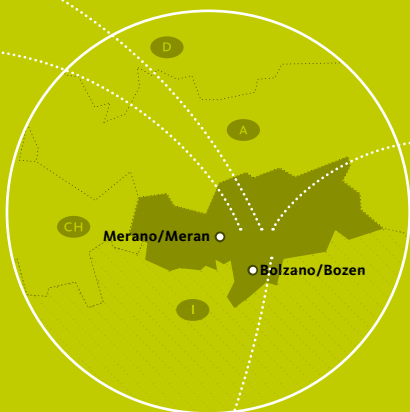

Vakantie Gids

EEN HANDBOEK
VOOR REIZIGERS

www.meranerland.com

Zuid Tirol

Historische, economische, culturele, taalkundige en culinaire pijlers in vogelvlucht

Zuid-Tirol is de noordelijkste provincie van Italië. Sinds de jaren 70 van de vorige eeuw, geniet deze provincie omvangrijke zelfbestuursrechten binnen de Italiaanse staatsgrenzen. De hoofdstad is Bolzano. Cultureel en taalkundig onderscheidt Zuid-Tirol zich duidelijk van de rest van Italië. Omdat in Zuid-Tirol naast Italiaanse, ook Duitse en Ladinische taalgroepen leven. Het land behoorde namelijk eeuwenlang tot het Habsburgse rijk. Daardoor is Zuid-Tirol een smeltkroes van culturen en tegenstellingen. Alpine en mediterrane levensstijl en keuken, evenals gebruiken, ontmoeten elkaar en smelten samen tot nieuwe variaties.

Te midden van het openlucht theater van de Zuid-Tirolse Dolomieten en de charmante, deels middeleeuwse stadjes, kan de bezoeker een veelvoud aan plaatsen ontdekken.

Zuid-Tirols geschiedenis

1918

De Eerste Wereldoorlog

De Eerste wereldoorlog is afgelopen en met het Verdrag van Saint-Germain wordt het zuidelijke deel van het Oostenrijkse kroonland Tirol onderdeel van Italië. De Brennerpas vormt de nieuwe grens.

1922–46

Fascisme

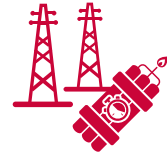
Onder dwang italianisering van de duitstalige Zuid-Tirolers. Duits onderwijs verboden. De vestiging van staatsburgers uit de zuidelijke Italiaanse provincies in Zuid-Tirol. Wie Duits wil blijven, moet naar het nationaal socialistische Duitsland emigreren.

1946

Na de Tweede Wereldoorlog

Geallieerden weigeren Zuid-Tirol zelfbeschikkingsrecht te geven. Verdrag van Parijs tussen Italië en Oostenrijk: toezegging van bijzondere maatregelen ter bescherming van de Zuid-Tirolse minderheid. Verdrag wordt decennia niet gerespecteerd.

1961

Strijd om de autonomie

Omdat het verdrag van de Vrede van Parijs 15 jaar na ondertekening nog steeds niet van kracht is, wendt Oostenrijk zich tot de VN. Tegelijk escaleren de spanningen in Zuid-Tirol. In de nacht van 11 juni 1961, de zogenaamde "Vuurnacht", worden er in Zuid-Tirol tientallen hoogspanningsmasten opgeblazen. Hierdoor trekt Zuid-Tirol de aandacht van het Italiaanse en Europese publiek.

1972

Langdurige onderhandelingen tussen Rome, Bolzano en Wenen:

Na de debatten in de VN en de bomaanslagen aan het begin van de jaren '60, komt er na langdurige onderhandelingen tussen Rome, Bolzano en Wenen uiteindelijk een heel pakket maatregelen onder de naam Tweede Autonomiestatuut. De nieuwe autonomie van Zuid-Tirol gaat in op 20 januari 1972 en waarborgt gelijke rechten voor alle drie de taalgroepen in de regio.

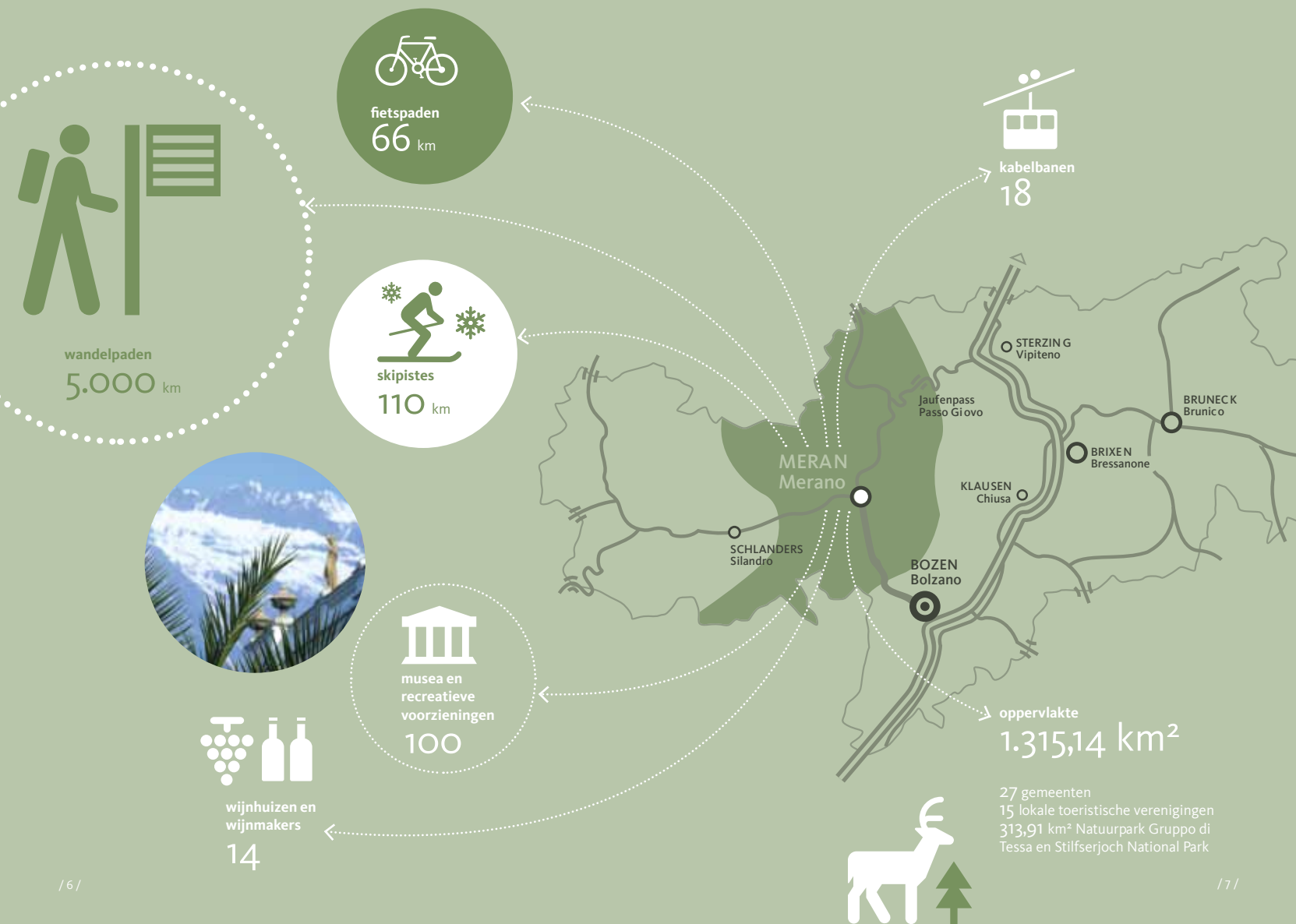
Heden

Drie taalgroepen

leven onder autonoom bestuur, die stapsgewijs is uitgebouwd en werd vastgelegd. Een complex systeem van gelijkmatige politieke vertegenwoordiging van de drie taalgroepen regelt het samenleven. Ambtelijke en officiële instellingen worden in twee, deels drietalig ingevuld.

Merano en Omgeving – Alpine-Mediterrane levenskwaliteit

Het gebied Merano en Omgeving ligt in het westen van Zuid-Tirol en betoverend door de contrasten van Alpenbergtoppen en mediterrane georiënteerde dalen; stedelijke grandeur en landelijke charme, traditionele boerderijen en moderne architectuur. De afwisseling van het landschap is groot, evenals het gebodene, om het even of men in de vrije natuur sportief actief is, zich tijdens een “weibad” de dag de revue laat passeren of zich door een sterrenkok laat verwennen. Welzijn en genieten staan altijd voorop.

De kuurstad Merano en zijn omgeving

Mediterraans klimaat met palmen in de dalen en daarentegen sneeuw, ijs en alpin landschap op de rondom liggende bergen – al even gevarieerd presenteert zich ook de mondaine kuurstad Merano met circa 40.000 inwoners. Het stadsbeeld wordt enerzijds bepaald door historische gebouwen zoals het Kurhaus of de middeleeuwse overdekte portici/Lauben arcaden, anderzijds door eigentijdse bouwwerken zoals de Thermen van Merano. Stijlvolle boutiques en delicatessen winkels nodigen uit tot flaneren, evenals de buurtcafe's tot het genieten van een cappuccino in

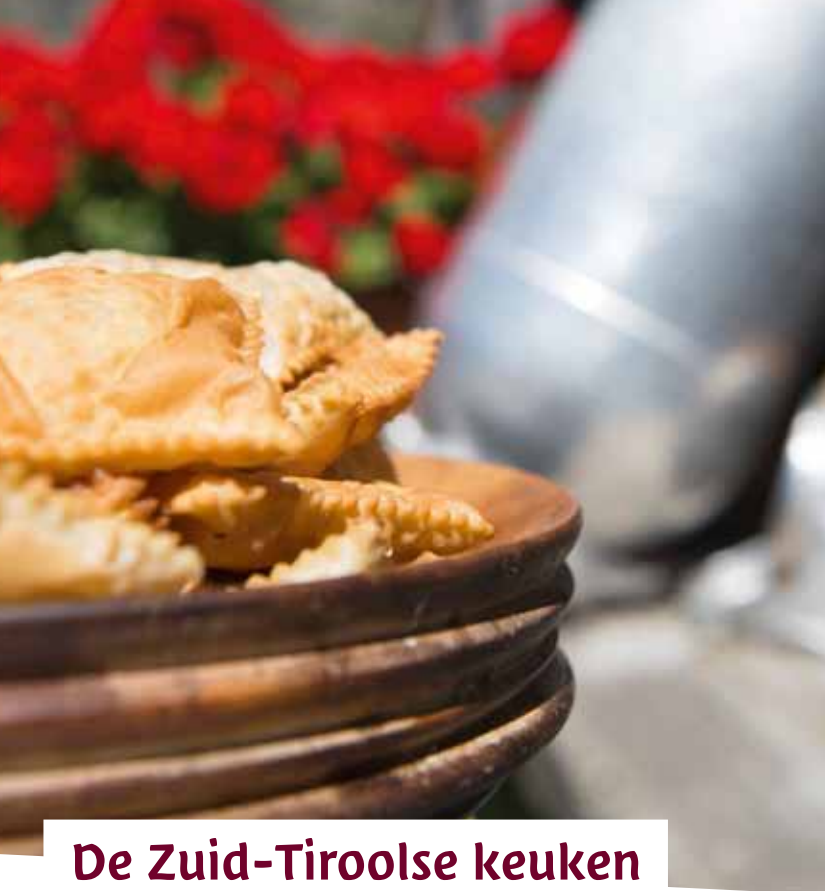
het zonnetje: kortom Italiaanse flair te midden van een adembenemend Alpen panorama. Het gehele jaar door een mild klimaat, de geleidelijke overgang van het dal naar het hooggebergte en de rijkdom aan water in deze regio, zijn het fundament van de meer dan 150 jarige kuuroord geschiedenis van Merano. De stad wordt omringd door bergen en dalen met veel aandacht voor de natuur. Het leven in de omringende dorpen is gemoedelijk en met alpine tradities verbonden. Burchten, kastelen en de landelijke cultuur verlenen de regio een uniek karakter.

Welbevinden van top tot teen

Een speciale trekpleister van het gebied Merano en Omgeving, is het omvangrijke wellness aanbod en de kwalitatief hoogwaardige behandelingen met regionale natuurprodukten. Naast de talrijke wandelpaden en promenaden in de stad zelf en de uitgebreide wandelmogelijkheden op de Waalwegen (oude irrigatiekanalen) of in het hooggebergte, is de goede kwaliteit van het water een bijzondere schat. Het wordt traditioneel voor boerenbaden en sanatoria gebruikt en stroomt nu als mineraal water uit de kranen van het land. De weldadige werking van het water is duidelijk merkbaar bij watervallen zoals bijvoorbeeld bij het dorp Partschins, waarvan sproeinevel bijzonder heilzaam is voor de luchtwegen. Sterk bepalend is ook de oeroude kennis over de wijze van verbouw en het gebruik van kruiden in de geneeskunde zowel als in de keuken. Daartoe leveren de velen landelijke tuinen rondom Merano evenals het openbare kruidentuin aan de Tappeinerweg het bewijs.

De Zuid-Tirolse keuken

De Zuid-Tirolse "cuisine" is een mix van oude Tirolse/Oostenrijkse keuken en mediterrane, Italiaanse invloeden. Traditionele Zuid-Tirolse hoofdgerechten staan als vanzelfsprekend naast Italiaanse antipasti en klassieke pasta gerechten in het alledaagse leven op tafel. Ingrediënten van deze lekkernijen zijn kwaliteits producten die plaatselijk geproduceerd worden.

» De Zuid-Tirolse "marende"

Bij de "marende", een typisch Zuid-Tirols tussendoortje, worden specialiteiten op een houten plank of bord geserveerd: Zuid-Tirols spek en kaas van de bergweide, maar dan wel van één van de velen kaasmakerijen; vers gebakken Zuid-Tirols boerenbrood- b.v. het "Vinscher Paarl" oftewel "Vinschgerle"; knapperig Schüttelbrood, een hard geaderd brood van roggemeel gemaakt. Daarbij wordt een goed glas rode wijn gedronken, bijvoorbeeld een Vernatsch.

» Knödel

Knödel worden uit kleingesneden, oudbakken brood, eieren en melk samengesteld en in water gekookt. Deze specialiteit wordt gevuld met spinazie, Parmigiano kaas, lever of spek en wordt desgevraagd geserveerd bij vleesgerechten of als voorgerecht met gesmolten boter en parmesaanse kaas. Ook bestaat er een zoete variant met aardappeldeeg: de abrikozenknoedel!

ONZE TIP Een knoedel met alleen een lepel eten, degene die hem met een mes doorsnijdt signaleert daarmee dat de knoedel te hard is- een belediging voor de keuken.

» Schlutzkrapfen

De Schlutzkrapfen (Schlutzer) is een hartvormige deeggerecht, dat waarschijnlijk uit het Pustertal stamt. De naam is afgeleid van het werkwoord schlutzen, wat zoveel betekent als roetsjen, glijden. Traditioneel bestaat de vulling van deze deegtasjes (een lokale soort ravioli) uit spinazie en kwark.

» Zuurkool met pekelvlees

Zuurkool is een door melkzuur-gisting geconserveerde witte kool. Het wordt met jeneverbessen en laurier blaadjes gekruid, lang gekookt en met Pekelvlees of gemarineerd varkensvlees opgediend.

ONZE TIP Almweide-, en bergrestaurants, die de onderscheiding "Echte Qualität am Berg" (echte kwaliteit in de bergen) dragen, garanderen een bijzonder kwalitatieve toebereiding van de karakteristieke gerechten.

» Appelgebak

Het Zuid-Tirolse appelgebak bestaat uit schilverig gesneden zoet-zure appels met rozijnen, omhult door een met poedersuiker bedekt zandtaartdeeg. Op verzoek wordt de apfelstrudel ook warm, met vanillesaus, vanilleijs of slagroom geserveerd.

» “Bauernkrapfen” of boeren-beignets

Deze zeer oude Zuid-Tirolse specialiteit wordt per regio verschillend gemaakt. De beignets worden met abrikozen jam, mohn-, of kastanje vulling toe bereid, in olie lichtbruin gebakken en opgediend.

ONZE TIP Deze lekkernijen worden vaak door plaatselijke boerinnen vers gemaakt en tijdens dorpsfeesten verkocht..

» Pasta, pizza en koffie

In de afgelopen decennia zijn de Italiaanse keuken en de Zuid-Tiroler keuken sterk met elkaar vermengd.

Een onmisbaar element in de Italiaanse levensstijl is: koffie, geserveerd als espresso (=klein en zwart), macchiato (=klein, zwart met melkschuim) of als cappuccino (=middelgroot, zwart met melkschuim).

Pizza: in Zuid-Tirol bestaan talloze variaties van deze Italiaanse “grootheden” en worden verfijnd met lokale specialiteiten. Veel pizzeria’s bieden bijvoorbeeld een tiroler pizza aan met spek, of met asperges en Bozener saus.

ONZE TIP Een cappuccino wordt in Italië tot het middaguur besteld, een echte klassieker voor bij het ontbijt. Na de lunch wordt de koffie zwart gedronken, of als caffè corretto met een scheutje grappa erin.

» De traditie van het “Törggelen”

“Törggelen” is afgeleid van het woord wijnpers, de Torggl. Het Törggelen vindt plaats in de herfst, vooral in een traditionele Törggelmakkerij is het een aanrader, worden eenvoudige tot stevige Tirolse gerechten zoals spek, schlutzkrapfen of een “schlachtplatte” (plateau met vlees) geserveerd. Daarna komt de hoofdattractie van elk Törggele-feest: de gebraden eetbare kastanjes, die in Zuid-Tirol “Keschtn” heten. Daarbij wordt de jong geoogste zoete wijn, de “Suser”, gedronken (Törggelen is van origine het oogst dankfeest).

» “Echte Qualität am Berg”

Het initiatief “Echte Qualität am Berg” (echte kwaliteit in de bergen) onderscheidt horeca-gelegenheden als “Almgasthäuser”, berghutten en schuilhutten die zich helemaal hebben gewijd aan de traditionele Alpine kwaliteit. Gastvrijheid, authenticiteit en regionale producten staan centraal in deze bedrijven die met veel passie en toewijding worden geleid.

» Informatie: www.meranerland.com/echte-qualitaet

ONZE TIP De gratis app “Echte Qualität am Berg”, die via Google of de Apple Store kan worden gedownload, bevat informatie over de betrokken bedrijven, maar ook over recepten en wandeltochten.

Zomer activiteiten

WANDELTOCHTEN

Wandelen is één van de meest inspirerende en plezierige activiteiten in Merano en omgeving. Hierbij kan de bezoeker kiezen uit een veelheid van schitterende routes in deze regio. De wandelroutes variëren van promenades in de stad tot pittige bergwandelingen. Er zijn routes langs de Waalwegen (paden langs oude irrigatiekanalen), grotendeels zonder hoogteverschillen, maar ook bergtochten waarbij klimtouwen worden gebruikt. Wat deze opties met elkaar gemeen hebben? Wonderschone uitzichten.

» De Merano hooggebergte tocht

De Merano hooggebergte tocht (Alta Via di Merano in het Italiaans en Meraner Höhenweg in het Duits) is een buitengewoon wandelpad door het Gruppo di Tessa Nationaal Park, en is het hele jaar door goed bewandelbaar. De gehele route is 94 km lang en neemt tussen de 4 en 6 dagen in beslag. De Meraner Höhenweg tocht is niet alleen een sportieve uitdaging maar brengt de wandelaar tevens in nauw contact met de exceptionele flora en fauna, waaruit dit landschap bestaat. Er zijn adembenemende vergezichten langs de weg van Vinschgau, het Merano bekken, en de Alpen van Passeier en Sarntal, even zoals van Stubaital en het Ötztal. Het kan zelfs gebeuren dat u de Dolomieten, de Brenta Groep en het Ortler Massief ziet! Langs de Merano hooggebergte tocht kunt u hutten en berghotelletjes vinden voor overnachtingen. Deze wandelroute is aangegeven met No. 24. Gevaarlijke stukken van het pad zijn beveiligd met kettingen, touwen en railings.

- » Ideaal begin-, en eindpunt: Dorf Tirol, Naturns, Partschins, Pfellers and Algund
- » Lengte: 94 km
- » Hoogteverschil: 5.056 m
- » Moeilijkheidsgraad: hoog
- » Beste periode: juli t/m september
- » Wandeltijd: 4 tot 6 dagen voor het hele traject. Afzonderlijke etappen ook als dagtrip mogelijk.

ONZE TIP De circa 10 hoogalpine meren in de bergen van het natuurpark Gruppo di Tessa, worden met de Spronser meren aangeduid. Zij voorzien een groot deel van de stad Merano en zijn omgeving van water. Langs de meren lopen mooie wandelpaden, ook voor families een avontuurlijke wandelbelevenis.

VAN OKTOBER T/M APRIL
OOK ALS BEGELEIDE
SKI-TOUR MOGELIJK

» Ötzi gletsjer Tour

De begeleide gletsjerwandeling gaat langs het Hauslabjoch van de wereldberoemde gletsjermummie Ötzi op 3.210 m hoogte. Naast de fascinerende blik op het gletsjer landschap rondom de berg Similaun, kan men de kloof aan een beveiligde kabel oversteken. Advies: deze hoogalpine tour kan slechts door geoefende bergwandelaars in goede lichamelijke conditie worden ondernomen.

- » Begin-, en eindpunt: Kurzras, Schnalstal
- » Lengte: 16 km
- » Hoogteverschil: 1.900 m
- » Moeilijkheidsgraad: hoog
- » Beste periode: juni t/m oktober
- » Wandeltijd: 7-8 uur

FAMILIE AANRADER

» Het Merano Waalweg

Dit pad tussen de waterirrigatiekanalen, de zogeheten "waalwege", omarmd het valeibekken van Merano en biedt zodoende wandelaars de mogelijkheid om de omgeving te leren kennen en ervaren. Deze kanalen zijn kunstmatig aangelegd ter irrigatie doeleinden en stammen uit de dertiende eeuw. De boeren besloten destijds de kanalen aan te leggen gebruikmakend van primitieve gereedschappen, om de verdeling van water te reguleren, een heel slim idee! Vandaag de dag zijn deze irrigatiekanalen bijzonder populaire wandelwegen geworden, en goed begaanbaar in elk jaargetijde. Het Merano Waalweg verbindt elf afzonderlijke paden met elkaar en biedt de mogelijkheid om langs de kanalen, hutten te ontdekken, zelfs kastelen, kerken en wonderwerken der natuur. Het Merano waalwegenpad heeft als groot voordeel dat het op relatief lage hoogte ligt: tussen de 400 en 900 m. Wandelaars kunnen de gehele tocht in acht delen, in één week bewandelen, of als alternatief een deel ervan als dagtour. Het pad tussen de Merano Waalwegen vult het geliefde Meraanse hooggebergtepad aan.

- » Ideaal begin-, en eindpunt: Algund-Töllgraben
- » Lengte: 80 km
- » Hoogteverschil: 2.880 m
- » Moeilijkheidsgraad: medium
- » Beste periode: maart t/m juni en september t/m november
- » Wandeltijd: 8 dagen voor het hele traject. Afzonderlijke etappen ook als dagtour mogelijk

» Tappeinerweg

De Tappeinerweg is een 4 km lange promenade, die parallel loopt aan de helling van de Küchelberg, en is omzoomd door een rijke mediterrane vegetatie. Onderweg zijn schitterende uitzichten op Merano en het Burrgrafenamt te zien.

- » Ideaal begin-, en eindpunt: Merano centrum
- » Lengte: 4 km
- » Hoogteverschil: 100 m
- » Moeilijkheidsgraad: laag
- » Beste periode: het gehele jaar
- » Wandeltijd: 2-3 uur

MTB

Bosvoetpaden en landelijke bergweggetjes bieden ideale mogelijkheden voor de fiets enthousiastelingen. Mountain biking gedijt hier prima, vanwege de grote hoeveelheid wegen, en natuurlijk heeft iedereen zijn “eigen inside geheime tip”. Er is hier voor elk wat wils: van gemoedelijk dalende paden richting het dal, tot wegen die letterlijk kronkelen tussen de bergtoppen. Zowel wandelaars als de natuur worden beiden gerespecteerd in Merano en omgeving, en dit wederzijds respect garandeert dat de landstreek rond Merano een wandel en biker paradijs blijft.

» Mountain Biking Route- naar de steenmijnen

Töll- Quadrathöfe- Rasner Kreuz- Forstweg nr 9- Seespitz- Forstweg Nr. 9- Eggerhof- Quadrat- Töll

- » Ideaal begin-; en eind punt: Töll-Brücke
- » Lengte: ongeveer 25 km
- » Hoogte: 1.000m stijging, 1.500 m daling
- » Moeilijkheidsgraad: medium – hoog
- » Beste periode: mei t/m oktober
- » Duur: 3,5 uur

» Mountain Biking Route – landelijk pad op de Naturnser Nörderberg

Naturns – Sportplatz – Nörderberg – Steilhof – Brandhof – Birchberg – Plaus – Naturns

- » Ideaal begin-, en eindpunt: Naturns Station
- » Lengte: ongeveer 1.8 km
- » Hoogte: 800 m stijging, 600 m daling
- » Moeilijkheidsgraad: medium – hoog
- » Beste periode: maart t/m oktober
- » Duur: 2,5 uur

FIETSRUTES

Gemoedelijke wegen in het dal en kronkelende bergpassen: behalve de nieuwe panoramische fietsroute door de Vinschgau, gesteund door de lokale spoorwegen, zijn er talrijke andere fietspaden die door valleien en bekken leiden, evenals bovenop de bergpassen – en zelfs langs de hoog gelegen plateaus, voor al diegenen die spectaculaire uitzichten willen ervaren na gedane moeite. Voor wielrenners is er de hoog gerecommandeerde uitdaging van twee passen : Timmelsjoch en Gampenpass – welke beide dienen als etappen in de Giro d'Italia.

ONZE TIP *Het Passo del Rombo (2474 m) is een grenspas tussen Oostenrijk en Italië. Bij haltepunten langs de pasweg, informeren architectuur-sculpturen over de historische en geografische bijzonderheden van de regio.*

» Vinschgau-fietspad

Langs de voormalige Via Claudia Augusta loopt de van de Reschenpass naar Meran leidende Vinschgau-fietsroute. Voor liefhebbers van gemoedelijk fietsen is de keuze groot om sport met plezier te verbinden. Wie moe is, stapt langs de route bij één van de stations in de trein. Sportievelingen fietsen door het EtschTal ca. 30 km verder naar Bolzano.

- » Ideaal begin-, en eindpunt: Mals-Merano
- » Lengte: 62 km
- » Hoogteverschil: 700 km
- » Moeilijkheidsgraad: medium
- » Beste periode: april t/m oktober
- » Duur: 3,5 uur

» Passeiertal fietsweg

Het fietspad naar Passeiertal loopt vanuit Merano langs de rivier de Passer naar St. Leonhard. Het verloop van dit pad is grotendeels vlak tot licht stijgend en leidt langs veelal boeren- landschap. Onderweg komt men voorbij de “Sandwirt”, het geboortehuis van de legendarische vrijheidsstrijder Andreas Hofer. Het daar aanwezige museum Passeier biedt interessante indrukken in de geschiedenis van Tirol en thematiseert hoe wij vandaag de dag met helden omgaan.

- » Ideaal begin-, en eindpunt: Merano—St. Leonhard en terug
- » Lengte: Merano—Merano—St. Leonhard 21 km
- » Hoogteverschil: 350 m
- » Moeilijkheidsgraad: medium
- » Beste periode: april t/m oktober
- » Duur: Merano—St. Leonhard 2 uur

» Fietsverhuur en E-Bike

In Merano en in de omliggende dorpen, evenals langs het spoortraject tussen Mals en Merano, zijn fiets verhuur punten (zie pagina 57). Vanaf begin april tot eind oktober worden mountainbikes, dames-, heren-, en kinderfietsen, elektrobikes en natuurlijk helmen, evenals kinderzitjes verhuurd.

- » Informatie: lokale Touristenverenigingen en www.suedtirolbike.it

ZWEMMEN

» Therme Meran – thermale baden

Het Therme Meran-complex bevindt zich in het centrum van dit spa-stadje. Er zijn binnen- en buitenzwembaden, een royaal wellness-terrein en een groot park. Merano en omgeving heeft nog andere buitenzwembaden, waarvan sommigen een schitterend uitzicht bieden op het Etschtal. Het complex bestaat uit een rechthoekig gebouw van glas en staal met houten elementen en bogen boven de binnenbaden. Het is een oase van welzijn in het hart van de stad. Het grote, en groene, park omringt de buitenbaden. De Therme Meran geeft de bezoekers de gelegenheid om eens heerlijk te ontspannen te midden van veel natuurschoon.

» Natuurzwembad Gargazon

Dit natuurbad in Gargazon is onderverdeeld in een zwembad, met een door de natuur aangelegt beekje, een bekken speciaal voor kleine kinderen en een groen regeneratie deel, waar planten op geheel natuurlijke wijze voor de waterreiniging zorgen. Daardoor hoeft geen gebruik te worden gemaakt van chemische middelen om het water te zuiveren.

» Kaltern meer

Het Kaltern meer –een geliefd daguitje—geldt als het warmste meer van de Alpen en ligt omringt door wijnbergen ten zuiden van Kaltern, dichtbij Termeno waar de Gewürztraminer wijn vandaan komt.

ONZE TIP In het bijzonder in de herfst, ten tijde van de wijnoogst, wordt een fietstocht aanbevolen vanuit Merano langs de qua verkeer rustige Zuid-Tirolse wijnstraat. Drie prachtige fietstochten bieden uitgebreide mogelijkheden tot het bezichtigen van wijnkelders en burchten te midden van een landschap gevuld met wijnranken en leiden vervolgens langs het Lago di Kaltern meer.

KANO-VAREN, CANYONING, RAFTING, TARZANING, PARAGLIDING

Al sinds lange tijd is Merano een leidend centrum voor voor kanovaren. Zowel het Europees- als het Wereldkampioenschap van deze sport hebben hier al meerdere keren plaats gevonden. De rivier Passirio biedt ideale omstandigheden voor kano-enthousiastelingen, met name in het voorjaar. Eveneens voor canyoning is de Passirio perfect geschikt. Met opblaasbare boten zijn de rivieren de Adige en de Passirio toegankelijk voor iedereen. Men heeft geen speciale voorkennis of ervaring nodig om mee te doen aan een raftingtour, een comfortabel gevoel en respect voor stromend water is alles wat je nodig hebt. Professionele gidsen assisteren en plannen elke trip in overeenstemming met de persoonlijke behoeften. Bekijk de wereld op aarde eens zoals een adelaar dat doet tijdens een paraglidervlucht in totale vrijheid met een ervaren en bekwame tandempiloot die veiligheid en comfort verzekert terwijl u zich ontspant en geniet van het onvergetelijke uitzicht.

- » Beste periode: april t/m oktober
- » Vluchtduur: ongeveer één uur

ONZETIP In een fascinerende kloof in het Passeiertal onderwijzen vakkundige instructeurs het juiste gedrag in wildwater en zo ook in de basisgrepen van het klimmen.

FAMILIE AANRADER

ALPIN BOB

Merano 2000's Alpine Bobbaan slingert tussen de bomen en over rotsachtig terrein. De Bobgang naar beneden is meer dan een kilometer lang.

- » Beste periode: het gehele jaar
- » Duur: 1 uur

KLIMMEN

Merano en Omgeving biedt fantastische kansen voor zowel indoor als outdoor klimmen. Er zijn vele gespecialiseerde klimparken, zoals het grote keien gebied van Algund, de klimtuinen in Pfefelders, het gebied rondom de kerk van St. Hippolyt in Lana of naast de Fragsburger waterval, en het gehele jaar door in de "RockArena" klimhal in Merano. Voor beginners zijn vooral de kabelklimtuinen geschikt, waar men de grondbeginselen van klimmen bijgebracht krijgt. Op slechts een uur rijden afstand van Merano, kan men klimmen in de magnifieke Dolomieten, hier vindt u routes in alle moeilijkheidsgraden.

FAMILIE AANRADER

» Hoog-touw cursus

De hoog-touw cursus in Val Senales en Passeiertal bieden een unieke ervaring voor avontuurlijke bezoekers.

- » Beste periode: april t/m oktober
- » Duur: 3 uur

» Bergbeklimmen in de Dolomieten

De Alpentocht, die begint in het dorp Sexten is een bergpad dat bijzonder hoog aanzien geniet onder de adembenemende natuurlijke grandeur van de Dolomieten. Het pad is niet te moeilijk en voorziet in onvergetelijke vergezichten.

- » Beste periode: juni t/m september
- » Duur: een hele dag

GOLF

In Merano en Omgeving liggen er twee golf clubs: Passeier.Meran en Lana Gutshof Brandis. Beide parcours zijn van februari tot december bespeelbaar en zowel bij profs als vrijetijds golfers even geliefd.

4

» Golf Club Passeier.Meran

Deze nieuw ingerichte 18-hole golf parcours in S. Leonardo is een écht genot, opmerkelijk vanwege de omvang, magnifieke panorama's en de goede service.

5

» Golf Club Lana

De Golf Club in Lana nodigt u uit haar stijlvolle 9-hole course te bezoeken, gelegen aan de voet van de ruïne van het kasteel Brandis en ontworpen door de veelgeprezen engelse golf course designer Michael Pinner.

PAARDRIJDEN

Verschillende paardrijstallen in het bergdorp Hafling bieden onder begeleiding van een gids paard-, of pony rijtochten aan, zowel individuele- als groepslessen zijn mogelijk. In de winter kan men van het besneeuwde landschap genieten in een paardenkoets, bv in Hafling of in het Passeiertal. De paardenrenplaats van Merano behoort tot de bekendste in Europa. Hoogtepunt van het seizoen zijn het Haflinger-galoprijden op Paaszondag en de Grote Prijs van Merano op de laatste zondag in september (zie ook zijde 52).

VISSEN

Zowel in de rivier, aan de Alpen waterreservoir meren, als in beekjes of in hooggebergte meren—in Merano en Omgeving vindt iedereen het geschikte water om in te vissen. Begeert zijn de gemarmerde forellen, een grote, autochtone forellensoort. Grote kans er één te vangen aan de Passirio, Falschauer of de Adige. Met de diersparende visvangstmethoden van de vliegende visserij is de toegang tot de meeste watertrajecten mogelijk, onder voorwaarde dat men een geldige viswaterdagkaart heeft voor de betreffende waterstrook. Dagpassen zijn verkrijgbaar bij de touristenvereniging Passeiertal of bij Jawag, een jachtartikelenwinkel in Marling. Visvergunningen (plicht in Italië: 32,- Euro) kunnen bij het touristenbureau in Merano gehaald worden.

Winter activiteiten

In de vakantieregio rondom Merano liggen vijf afwisselingsrijke wintersportgebieden, van nostalgisch familie skigebied tot gletsjers. Voor skiers en snowboarders, freeriders en telemarkers zijn er pisten en sneeuwparke van alle moeilijkheidsgraden. Veel plezier garanderen de bochtrijke natuur rodelbanen en de Alpine Bob op Merano 2000. Tijdens een skitour, het langlaufen of het sneeuwvanden, kan men ontspannen de onberoerde natuur van deze regio verkennen of men kun genieten van een romantische paardensledert in het bos en idyllische bergdorpjes ontdekken.

SKIEN, SNOWBOARDEN EN TELEMAREN

Merano en Omgeving biedt ideale omstandigheden voor skien en snowboarden: gegarandeerde sneeuw, prachtige bergen, een uitgebreid scala aan faciliteiten en stralend zonnig weer. De vijf skigebieden in de directe omgeving van Merano, zijn onderdeel van het grote Ortler Ski Arena, dat bestaat uit 16 skigebieden, die allen gemakkelijk bereikbaar zijn van buitenaf evenals onderling met elkaar. Om deze ontwikkeling te onderstrepen, werd de Merano SkiCard geïntroduceerd. Deze skipass is geldig in alle vijf skigebieden in de Merano en Omgeving vakantiegebied. Snowboard liefhebbers vinden hun eigen paradijs in het reusachtige Senales Gletsjer Sneeuwpark (120.000 vierkante meter) in Val Senales. Het sneeuwpark in Pfellers is aangelegd aan de zonzijde van de berg. Beide parken worden elke dag vers geprepareerd en twee keer per week opnieuw gevormd.

De Telemarktrend werd in 1886 in Noorwegen uitgevonden. Qua vorm en uiterlijk zijn de telemark- skies de alpinskies zeer identiek; het verschil zit hem in de binding, want alleen de voorkant van de telemarkskoos ligt vast, terwijl de hiel vrij blijft. In beide skigebieden worden gedurende het gehele winterseizoen telemarkuitrustingen verhuurd; en zo ook bieden de daar aanwezige skischolen Telemarkcursussen aan.

OOK IN DE ZOMER
VOOR WANDELLEN
GESCHIKT

DE VIJF SKI GEBIEDEN

6

» Skiën op de gletsjer van Val Senales

Skiers kunnen zich verheugen op de brede afdalingen, toegankelijkheid in het hele jaar, op de gletsjer van Val Senales op een hoogte van 3.212 m. Freestylers vinden een genereus sneeuwpark en cross-country skiers staan talrijke toppen tot 3.700 m te wachten en sneeuw tot eind mei.

» Informatie: www.valsenales.com

7

» Ski gebied Merano 2000

Boven het betoverende stadje Merano in de zonovergoten hoek van Avelengo, ligt het skioord Merano 2000. Het is het thuisoord van de lieflijke Haflinger paarden, en een beginpunt voor avontuurlijke afdalingen door de sneeuw. Bezoek de perfecte skihellingen en de bobslee helling van dit charmante en met name familie vriendelijke skigebied.

» Informatie: www.meranzoo.com

8

» Het ski gebied van Pfelders

Het romantische dorp en skigebied van Pfelders is een zeer idyllische plaats voor families en natuurliefhebbers. Dit gebied garandeert een grote hoeveelheid aan natuurlijke sneeuw en het heeft hellingen die alle wensen en ervaringsniveaus bedient. Het briljante "Smooth Traffic" concept belooft een ontspannen vakantie voor zowel families als sport liefhebbers.

» Informatie: www.pfelders.info

9

» Ski gebied Schwemmalm

Het skiresort Schwemmalm in Ultental heeft verschillende brede hellingen binnen het medium bereik van moeilijkheid. De atmosfeer van een onberoerde vallei is één van de opvallende kenmerken van dit skigebied.

» Informatie: www.schwemmalm.com

10

» Ski gebied Monte San Vigilio

Monte San Vigilio is een klein en romantisch skiresort, en de milde sneeuwbeladen heuvels en een open uitzichtpunt op de Dolomieten maken het gebied perfect passend voor natuurliefhebbers en gematigde sportievelingen. Hier is tevens het Vigilius Mountain Resort te vinden, wat een gewaarwording van relaxatie biedt aan een ieder die stijl en charme weet te waarderen.

» Informatie: www.vigilio.com

RODELEN

Spannende en bochtenrijke natuur rodelbanen, met uiteenlopende moeilijkheidsgraden, in het Meraanse landschap, zorgen ervoor dat deze sport hier ter lande bij groot en klein zeer geliefd is. Daarom hechten de vijf ski-, en wandelgebieden van dit vakantiegebied er grote waarde aan het goede onderhoud van zijn rodelbanen. Veel Hutten bieden rodel verhuur aan.

CROSS-COUNTRY SKIEN

Alle vijf winter skigebieden in de vakantie regio Merano en omgeving bieden hun gasten plezierige cross-country skiruns aan met spectaculaire panorama's:

- » Met zijn vriendelijke verschil in hoogte, wendt de cross-country ski run in Ultental zich door een ongelooflijk intact landschap van bossen, velden en weiden.
 - » Het Passeiertal biedt verschillende uitstekende cross-country-trails, zoals het skigebied van Pfefelders, ideaal voor zowel beginnende als gevorderde skiërs.
 - » Op de gletsjer van Val Senales, staan twee Alpine cross-country trails tot uw beschikking. Op deze plaats trainen met grote regelmaat verschillende nationale teams.
 - » De cross-countryrun in het skioord Merano 2000 is 3 km. Medium moeilijkheidsgraad, ideaal voor licht gevorderden.
- Alle cross-country trails zijn geschikt voor zowel klassieke-, als schaatstechnieken.

BACKCOUNTRY SKIËN

Er zijn meer mogelijkheden voor backcountry skiën in Merano en omgeving dan men zou vermoeden, waarvan de beste gelegen zijn in de drie valleien het dichtst bij Merano: Ultental, Val Senales, Passeiertal. De routes zijn tussen 1.200 m tot 3.700 m boven zeespiegel, met de best denkbare condities voor back country skien.

» Populaire tochten

De Hahnl in het Passeiertal (1999 m)

- » Ideaal begin-, en eindpunt: Weiler "Christl" in Passeiertal. Van St. Leonhard in het Passeiertal neemt men de weg in de richting Breiteben en volgt daar de wegwijzer «Christl»
- » Lengte: 7,4 km
- » Hoogteverschil: 840 m
- » Moeilijkheidsgraad: niet moeilijk met betrekking tot touring of bergbeklimmen, maar het gebied is enigszins vatbaar voor lawines. Daling is vooral aan de noordzijde.
- » Beste seizoen: december t/m maart
- » Tijd: 2,5 uur

Gleckspitze in Ultental (2944 m)

- » Ideaal begin-, en eindpunt: Weissbrunn, Ultental
- » Lengte: 13 km
- » Hoogteverschil: 1050 m
- » Moeilijkheidsgraad niveau: medium in termen van touring of bergbeklimmen
- » Beste seizoen: januari t/m maart
- » Tijd: 3uur

WINTER WANDELEN

Merano en omgeving is bijna het gehele jaar vrij van sneeuw, waardoor veel van de zomerwandeltochten ook in de wintermaanden toegankelijk zijn. Een goede wandeltip voor in de stad is de Tappeinerweg net boven Merano, vanwaaruit schilderachtige vergezichten te zien zijn van stad en omringende bergen. Talloze winterwandel mogelijkheden zijn te vinden in de omgeving van Merano. In het skigebied Merano 2000, zijn alle chalets en restaurants op comfortabele loopafstand van elkaar. Het hoge plateau van Monte San Vigilio biedt u een spectaculair uitzicht op de Dolomieten.

SNEEUWSCHOEN WANDELLEN

In Merano en Omgeving, hebben sneeuwschoenwandelaars de keuze uit basis excursies door de zijdalén, circuit parcoursen op hoog gelegen plateaus boven de boomgrens.

- » Vanuit Haflling omhoog naar de Vöran bergweide (1873 m)
- » Hoogteverschil: 600 m
- » Tijd: ongeveer 4 uur
- » Moeilijkheidsgraad: gemakkelijk uitstapje, goed gemarkeerd

IJS KLIMMEN

Merano en Omgeving zijn bekend in de klimwereld vanwege plaatsen met grote keien die het gehele jaar door goed toegankelijk zijn. In het gebied zijn enige bevroren watervallen met uiteenlopende niveaus van moeilijkheid. In Val Senales en Passeiertal zijn enkele van de grootste watervallen in de regio. De lengte van de routes varieert tussen de twee en zes hellingen, en de meeste ijswatervallen kunnen in iets minder dan een half uur beklommen worden. Er is een grote range van waterval ijsgradaties, variërend tussen WI 3 en WI 6. Sommige routens zijn gemixed, met ijs gradaties tot M5 geschikt voor beginners en tevens voor meer geoefende ijsklimmers.

Ijsklim mogelijkheden: de artificiele ijsklim toren in Rabenstein in Passeiertal. De toren is groot genoeg om tien klimmers tegelijk te laten beklimmen.

- » Beste tijd om te klimmen in het gebied: december t/m maart.

FAMILIE AANRADER

SCHAATSEN

Schaatsen is trendy. In Merano en Omgeving zijn schaatsbanen en meren, waarop men uitstekend schaatsen kan. MeranArena: de publieke schaatsbaan biedt schaatsshows, veel plezier en een schaats uitleen service tussen november en maart. Ijshockey toernooien vinden eens per week plaats. In Val Senales bevinden zich twee buiten ijsbanen: één is in het dorp Certosa, alwaar het grote plein omgebouwd wordt tot een idyllische ijsbaan gedurende de winter. De ijsbaan van Ultental, voorzien van uitleenservice, is vlakbij het skioord Schwemmalm. Alpine balspel toernooien vinden hier elke vrijdag plaats. Het "zwarte meer" is een idyllische bosvijver gelegen op het hoge plateau van Vigilihoch, boven Lana. Ondanks dat dit betoverende natuurlijke meertje midden in het bos ligt, is het toch gemakkelijk bereikbaar per voet of met de stoeltjeslift vanaf Vigilihoch.

FAMILIE AANRADER

SLEDETOCHT

Een van de mooiste manieren, Merans omgeving in de winter te ontdekken, is een paardensleetocht door het besneeuwde winterlandschap en voorbij te rijden aan gezellige dorpen met oeroude boerderijen.

KERSTMARKTEN

De kerstperiode in Merano en Omgeving is diep geworteld in de traditie maar nog opmerkelijk veelzijdig. De kerstmarkten van de regio zijn open vanaf eind november, en of u de voorkeur geeft aan de drukte in de stad of de rustige alpine sfeer in de dorpjes en kastelen, een ding is duidelijk: Kerstmis is hier! (zie pag. 54).

WELLNESS EN ONTSPANNING

Dankzij het milde klimaat is Merano sinds de 19e eeuw een kuuroord. Nadat de Oostenrijkse keizerin Sisi haar zomervakantie in Merano doorbracht, werd het kleine stadje plotsklaps een pulserende kuurplaats en de gehele regio werd het kleine stadje – en tevens de hele regio – plotsklaps een pulserende kuurplaats en door haar “badcultuur” prominent. Ondanks de historische flair is de vakantieregio Merano en Omgeving met haar tijd meegegaan. Daarvan getuigen zowel de eigentijdse architectuur, de Wellnessinstituten zoals de Terme Merano. Interessante wellness aanbiedingen, die op lokale produkten en de traditie van natuurlijke geneesmethoden gebaseerd zijn: een uitgebreid scala van typische hooibaden, een molkebad tot aan een bio-kruiden –sauna. Opwekkende kruidenthee's uit de boerentuin maken evenzo veel deel uit van de Meraanse Kuurhistorie als de druivenkuur of de veelvoudig inzetbare Zuid-Tirolse appel.

MERANO THERMALE BADEN

In het spa en vitaliteits gedeelte kan men de alledaagse stress achter zich laten en genieten van een brede selectie van massages, aroma baden en lichaamspakkingen. Ontspannend of vitaliserend, versterkend dan wel reinigend, alle aangeboden behandelingen maken gebruik van de hoogste kwaliteit organische produkten afkomstig uit Zuid-Tirol. Van “feel-good” baden in luxe houten badkuipen, het imperiale bad met essenties van appel, druif, kruiden en wei, tot en met relaxen in badtobben gevuld met Zuid-Tirolse zand, originele wol of berghooi en natuurlijk niet te vergeten de Jacuzzi baden geparfumeerd met wei of jeneverbes. De Merano thermale baden zijn 365 dagen in het jaar geopend.

» Informatie: www.termemerano.it/en

Cultuur & Natuur hoogtepunten

Het cultuuraanbod in Merano en omgeving is breed gesorteerd en is in overeenstemming met haar bijzonder bewogen geschiedenis en de ligging tussen het Duitse en het Italiaanse cultuur spectrum, tussen noord en zuid, en tussen Alpen en Middellandse zee. Dat geldt ook voor de natuur: in de parken en op de promenaden van Merano gedijt de mediterrane vegetatie bijzonder goed. Rondom de stad groeien druivenranken en appel-plantages, terwijl in de hoger gelegen delen naalddwouden, almweiden en majestieitlijke “Drieduizender” (bergen) het landschap bepalen.

» Informatie: www.meranerland.com/culture

11

DE TUINEN VAN KASTEEL TRAUTTMANSDORFF

De botanische tuinen van kasteel Trauttmansdorff aan de rand van het zonverwende kuurstadje Merano, behoren tot de mooiste aangelegde tuinen wereldwijd (onderscheiding: «Internationale tuin van het jaar 2013»). Op twaalf hectare grond kunnen de bezoekers op een fictieve botanische wereldreis met talrijke belevenissen gaan. Zo heeft Matteo Thun een uitzichtplatform in de vorm van een kijker gecreeerd, dat 95% doorzichtig is en zodoende de bezoekers het gevoel geeft in de lucht te zweven en dat bovendien een adembenemend panorama biedt over het Val d'Adige dal, Merano en het Natuurpark Gruppo di Tessa. In de zomer worden in het kader van de concertreeksen, de zogenaamde "Gartennächte" georganiseerd.

» Informatie: www.trauttmansdorff.it

11

TOURISEUM

In het kasteel Schloss Trauttmansdorff bevindt zich het "Touriseum", het Zuid-Tiroler museum voor toerisme. Dit is het eerste museum in de Alpenregio dat volledig is gewijd aan de geschiedenis van het toerisme.

» Informatie: www.touriseum.it

12

DE VERSOALN-WIJNSTOK

Voor het renaissance-slot Castel Katzenzungen in Prissian gedijt de versoaln-wijnstok. Zijn bladerdak omvat ongeveer 300 vierkante meter, waarmee hij de grootste wijnstok ter wereld is. En met zijn 360 jaar (wetenschappelijk bewezen) mag hij tevens de oudste van de wereld worden genoemd.

» Informatie: www.tisensprissian.com

13

PALAIS MAMMING MUSEUM

Het Palais Mammig Museum, dat de collecties van het stadsmuseum van Merano presenteert, is ondergebracht in het onlangs gerestaureerde barokpaleis aan de Pfarrplatz. Te zien is een overzicht van de historische ontwikkeling van de stad. De rondgang begint met de vroegste geschiedenis en behandelt alle facetten van het leven in de regio, om te eindigen met moderne kunst. Het bijzondere van deze eigenzinnige collectie zit onder meer in een aantal heel aparte voorwerpen, zoals een Egyptische mummie, de Sudanese wapenverzameling van de avonturier Slatin Pascha, een schrijfmachine die is gemaakt door Peter Mitterhofer (een 19de eeuwse pionier op dit gebied) en een dodenmasker van Napoleon.

» Informatie: www.gemeinde.meran.bz.it

FAMILIE AANRADER

14

MUSEUM PASSEIER

Het MuseumPasseier is gesitueerd in de boerderij van de Tirolse patriot Andreas Hofer, in Passeiertal. Het richt zijn blik op de turbulente tijden van de Napoleonse tijd, en geeft veel informatie over het leven van de man die de geschiedenis is ingegaan als een vrijheidsstrijder, die het gedurfd heeft zich te verzetten tegen Napoleon. De ethnografische collectie in de museum schuur laat de omstandigheden van het traditionele boerenleven in de 18e eeuw zien en stelt vele originele modellen vanuit die tijd ten toon.

» Informatie: www.museum.passeier.it/en

ONZE TIP
15

Het MuseumPasseier heeft interessante objecten uit de omgeving in het museumconcept betrokken, daaronder het Bunker Mooseum, de buitenschil van een bunker van rond 1940, dat een nieuw deel van het museum herbergt.

KASTELEN EN HISTORISCHE MUREN

Met meer dan 400 kastelen en ruïnes, is Zuid-Tirol de regio met de hoogste dichtheid aan kastelen in heel Europa. Die concentratie van kastelen en paleizen in Merano en Omgeving bevindt zich in de “kastelen dorpjes” Tisens en Prissian, zoals het Castel Fahlburg kasteel, waarin vandaag de dag een super restaurant en hotel te vinden is. Een andere absolute aanrader is een tour met gids door het goed bewaard gebleven en betoverende slot Kasteel Lehenberg in Tschermers vlakbij Lana. Kasteel Schenna, gebouwd in 1330 en belegerd door prins Friedrich “met de lege zakken”, bezit wonderbare inpandige decoraties, met fantastische plafonds, lambrizeringen, en een grote verzameling schilderijen. De Landvorstelijke burcht bevindt zich in het centrum van Merano en werd in 1470 door hertog Sigmund als stadswoning gesticht. Castel Brunnenburg is een Hangburcht in Dorf Tirol en bevindt zich in prive bezit. Ze herbergt naast het “Ezra-Pound-literatuur centrum”, een museum over de Zuid-Tirolse landbouwkundige cultuur. In Bolzano scoort Kasteel Runkelstein hoge punten met haar grote collectie heidense fresco's, over de ridders, de ronde tafel en over Tristan en Isolde. Bezienswaardig is verder de Churburg in Vinschgau, in het bijzonder de verzameling van maatgesneden harnassen.

» Informatie: www.meranerland.com/castles

KASTEEL TIROL

Het bekendste kasteel in de regio is Kasteel Tirol. De majestieitlijke muren van het voormalige paleis van de graven van Tirol, rijst uit boven het bekken van Merano als een levendige presentatie van de geschiedenis. Castel Tirol, waarvan het eerste deel gebouwd werd in de 11de eeuw, was de zetel van de lokale regering tot 1420. Het had een economische en culturele gouden eeuw onder zijn hoede, en diens gevolg stamden veel van de schatten die in het bezit zijn van het Slot uit deze periode. In het heden is het kasteel “gastheer” van het goed uitgeruste Zuid-Tirol museum van cultuur en geschiedenis. Gaandeweg door de expositieruimten, geeft het museum inzicht in de verschillende facetten van het leven gedurende de middeleeuwen. De toren is toegewijd aan het moderne tijdperk en de veelbewogen geschiedenis van de streek tussen 1898 en 1992. Speciale tentoonstellingen over allerlei onderwerpen en culturele festivals verrijken de museumkalender.

» Informatie: www.schlosstirol.it

ONZE TIP *in het geval u ergens gewonde en/of hulpeloze wilde vogels vindt, breng deze dieren dan alstublieft naar het Vogelcentrum dat zich bevindt naast het Castel Tirol. Zij zullen daar, indien mogelijk, genezen en wederom in de vrije natuur worden uitgezet. Meerdere malen per dag vinden tussen april en november Vogekluchtvoorstellingen plaats, waarbij u de roefvogels van zeer dichtbij beleven en bewonderen kunt. Informatie: www.gufylan.com/en/*

17

HET TYPEMACHINE MUSEUM

Het Typemachine museum in Partschins is opgedragen aan de uitvinder en pionier en tevens beroemde man afkomstig uit dit dorp Peter Mitterhofer, die hier ter plaatse het eerste prototype van de typemachine ontwikkelde. Sinds 1998, heeft het museum een grote collectie en een grote variëteit aan modellen tentoongesteld. Inclusief mysterieuze geheimschrift machines van de twee wereldoorlogen, en het extreem zeldzame “Malling Hansen”.

» Informatie: www.schreibmaschinenmuseum.com/en/

18

ST. PROCULUS KERK

Het kleine kerkje van St. Proculus dichtbij Naturns werd gebouwd in de 7de eeuw als een houten kerk, en binnenin bevindt zich het oudste fresco in het gehele Duits-sprekende gebied: een pre-Carolingische fresco daterend uit de 7de—8ste eeuw. In de 12de eeuw werd een Romaanse toren eraan toegevoegd. Het St. Proculus museum dat tegenover de kerk staat, is gewijd aan deze uitzonderlijke fresco en aan de historische begraafplaats voor de kerk.

» Informatie: www.naturns.it/en/proculus/

ÖTZI DE IJSMUMMIE

Een van de beroemste Zuid-Tirolers is "Ötzi", de ijsmummie. De buitengewoon goed bewaard gebleven gletsjermummie werd in September 1991 op de Tisenjochpas in Val Senales gevonden, zijn leeftijd wordt op ca. 5.300 jaren geschat. Tot op heden is dit in midden Europa het enige, door natuurlijke bevrozing geconserveerde stoffelijk overschot uit het kopertijdperk. In de loop der jaren hebben wetenschappers uit de hele wereld Ötzi onderzocht en daardoor inzichten over het leven in de kopertijd verkregen.

VAL SENALES ARCHEOPARC

Het Val Senales archeoParc is gebouwd vlakbij de sensationele vindplaats van de oudste bevroren mummie ooit gevonden, de ijsman. Op een half uur rij afstand van Merano, concentreert dit museum zich op de Neolitische periode en biedt uitleg, toont foto's, video en verschillende andere attracties. Op het buitenterrein kunnen bezoekers gereconstrueerde hutten zien, kleding, meubels en gereedschappen, evenals demonstraties van levensomstandigheden in de tijd van de neolitische samenleving.

» Informatie: www.archeoparc.it

ZUID-TIROL ARCHEOLOGISCH MUSEUM

De tentoonstelling in het Zuid-Tirol Archeologisch Museum in Bolzano is chronologisch opgebouwd en documenteert de oudste geschiedenis van de provincie, vanaf het Palaeolitische en Mesolitische tijdperk (15.000 vChr) tot de Carolingische periode (rond 800 n.Chr). Tevens is in dit museum de ijsmummie "Ötzi" zelf te zien evenals alle wetenswaardigheden rondom deze beroemdheid.

» Informatie: www.iceman.it/en

21

MUSEION

Het museum van hedendaagse kunst Museion, heeft recentelijk haar nieuwe gebouw geïnaugureerd in het centrum van Bolzano. De kubieke vorm van het gebouw maakt een visueel sterke indruk. De opvallende architectuur is een voertuig voor de dialoog, die het contrast tussen het historische centrum met enkele van de modernere wijken, en ook de uiterwaarde van de Talvera rivier met haar twee nieuwe bruggen, tot uitdrukking brengt. In het Museion zijn wisselende hedendaagse exposities te zien van hoog internationaal niveau.

» Informatie: www.museion.it

22

MERANO ARTE/KUNSTHUIS MERAN

Meer dan 500 vierkante meter tentoonstellingsruimte verdeeld over drie verdiepingen, gesitueerd in het centrum van Merano is toegewijd aan moderne kunst, architectuur, literatuur en muziek. Het "artiesten in residentie programma" van dit museum nodigt kunstenaars uit om te leven en werken in de Merano Arte Studio. Het met het museum verbonden Café Kunsthaus, is een populaire en levendige verzamelpaats in het centrum van de stad, en wordt gerund door een jong en cosmopolitisch team.

» Informatie: www.kunstmeranoarte.org

SPOORWEGENWERELD

De spoorwegenwereld in Rabland stelt een reusachtige modelspoorweg ten toon met meer dan 20.000 modelspoorwegbanen die door het fascinerende miniatuurlandschap van Zuid-Tirol rijdt. Met liefde voor detail en de interactieve elementen zorgt ervoor dat menig bezoeker onder de indruk zal zijn.

» Informatie: www.eisenbahnwelt.eu

24

VROUWENMUSEUM

Het vrouwenmuseum in Merano documenteert 200 jaar vrouwengeschiedenis door middel van verschillende collecties: jurken, accessoires, persoonlijke bezienwaardigheden en dingen uit het alledaagse leven die gerelateerd zijn aan de veranderende rol en sociale ontwikkeling van vrouwen, een met recht unieke collectie.

» Informatie: www.museia.it/english

25

ZUID-TIROOL MUSEUM VOOR FRUITTEELT

Als traditionele en grootste fruitverbouwgemeente van Zuid-Tirol is Lana de ideale standplaats om in haar fruitteelt museum de geschiedenis van de fruitverbouw te vertellen en een duidelijke indruk te geven in deze landbouwtaak.

» Informatie: www.lana.info/applemuseum

26

K.&K. MUSEUM BAD EGART

Bad Egart in Töll/Partschins oudste bad van Tirol. De bron werd sinds 1430, maar vermoedelijk al sinds de Romeinse tijd voor drinkwater, en badenkuren gebruikt. De gepassioneerde verzamelaar Onkel Taa heeft in meer dan 50 jaar het historische bad in een tentoonstellingsruimte omgevormd. Te zien zijn persoonlijke voorwerpen van keizer Franz Joseph I en keizerin Elisabeth, beter bekend als Sisi, k.u.k. rariteiten van kroonprins Rudolf, keizer Karl en hertog Johann.

» Informatie: www.bad-egart.com

27

DE PAARDENRENBAAN VAN MERANO

De Paardenrenbaan van Merano werd in 1935 geopend en destijds vond tevens de eerste "grote prijs van Merano" plaats. Sindsdien biedt dit 40 ha grote areaal en de meer dan 5 km lange renbaan een rijk festiviteitenprogramma. Het seizoen duurt van mei tot oktober en omvat rond de 25 rendagen, waarop vlakke-, en hinderniscours gelopen worden. De bekendste renwedstrijden zijn de "Grote Prijs van Merano" en het "Haflinger- galoprennen".

» Informatie: www.merano.eu/riding

KRÄNZELHOF – ZEVEN TUINEN

In het dorp Tschermers vlakbij Merano kunt u de labirinttuinen van het herenhuis Kränzel vinden. Bezoekers kunnen hier hun eigen draad van Ariadne kiezen: wijn, kunst en cuisine zijn slechts drie van de vele opties om te verkennen. Bovendien nodigt de eigenaar uit tot het proeven van wijnen in de historische restaurant, Miil, wiens interieur de speciale atmosfeer van dit wijnbouw gebied goed weergeeft. Dit om de bezoekers te betoveren met het individuele karakter van zijn zelf verbouwde wijnen. Het Kränzel herenhuis stelt tevens een collectie van lokale en internationale kunst tentoon, met regelmatige wisselende exposities. En in het labirint kunnen bezoekers hun eigen verborgen artistieke talenten ontdekken...

» Informatie: www.kraenzelhof.it/en

DE KULTUUR VAN WIJN, BIER EN DESTILATIE

In Merano en Omgeving is de traditie van de wijnbouw en het jeneverbranden diepgeworteld. Wijnranken gedeien hier in het milde klimaat van het Meraanse bekken als in een reusachtig amphitheater. Autochtone rodwijnsoorten zijn de Vernatsch en de Lagrein. Witte wijn liefhebbers moeten “unbedingt” een van de fruitige, frisse witte wijnen proeven. Bijzonder gewaardeerd worden de Zuid-Tirolse dessert wijnen: Spätlesewijnen, Goldmuskateller en vooral de Rosenmuskateller. Een ideale gelegenheid om dessert wijnen te proeven biedt het jaarlijkse in de herfst plaatsvindende wijnfestival “Dolcissimo” in Dorf Tirol. De traditionele destilaten Treber, Obstler, Marilleler, Nusseler of Perenbrandwijn worden uit hoogwaardige grondstoffen gemaakt, die plaatselijk verbouwd of in het wild groeien. Zonder twijfel behoren deze tot de edelsten produkten van de specialiteiten van Merano en Omgeving. Er zijn ook brouwerijen in deze streek: de grootste en bekendste is de Forst brouwerij in Algund.

» Wijnbouwcoöperatie Meran

De kennis omtrent de juiste plek voor een bepaalde druif soort, het selectieve oogsten met de hand in de wijngaard en het zorgvuldige proces wijn te maken in stalen of houten vaten, zijn de filosofische pijlers waarop het Wijnbouwcoöperatie Meran Burggräfler gebouwd is.

» Informatie: www.kellereimeran.it/en

» Kellerei Nals Margreid

Zo behoedzaam als mogelijk en zoveel moderne techniek als nodig, luidt de filosofie in de wijnkelder van Nals Margreid. Met kennis en passie begeleidt hier de wijnmeester de wijnen op hun weg naar rijpheid.

» Informatie: www.kellerei.it

ONZE TIP *Het wijngoed van kasteel Rametz verbouwt in typische Pergola-bouwwijze wijn en geeft in zijn kleine museum een kijkje in de traditionele werkwijze van de wijnbouw.*

BERG BIOSCOOP “KNOTTNKINO” VÖRAN

In het jaar 2000, maakte de kunstenaar Franz Messner 30 bioscoopstoelen uit kastanjarahout en staal en plaatste die op de eerste rij van het prachtige panoramische uitzichtspunt van het Rotsteinkogel, hoog boven Merano. Daarmee creëerde hij een unieke bioscoop: de film die hier speelt is eindeloos, altijd verschillend en wordt geregisseerd door Moeder Natuur in hoogst eigen persoon.

» Informatie: www.meranerland.com/rock-cinema

31

DE OEROUDE LARIKSEN IN ULTENTAL

In Ultental groeit een oeroud monument: een groep van drie Lariksen, die al ongeveer 2000 jaar lang leven en tezamen de oudste coniferen in Europa zijn. Op ongeveer 1.430 meter boven zeespiegel groeien deze bomen met hun massieve stammen van tot zelfs 8 meter omvang, de hoogte in van rond de 35 meter.

» Informatie: www.meranerland.com/ancient-larches

NATUURPARK & NATIONAALPARK

Slechts ongeveer 15% van het schitterende landschap van Merano en Omgeving is bewoonbaar. De kracht van het water, de macht van de imposante bergen, de uitstraling van de kristalheldere bergmeren en het meditatieve effect van dit gebied, hebben van oudsher land en mens gevormd. Om deze natuurlijke rijkdom te behouden, zijn grote delen van de regio onder natuurbescherming gesteld. De beste en eigenlijk enige wijze om de natuurparken écht te verkennen is te voet.

32

» Natuurpark Texelgruppe

Het natuurpark de Texelgroep is Zuid-Tirols grootste natuurpark en omvat een oppervlakte van bij benadering 33.000 ha grond; dat is evenveel als 45.000 voetbalvelden. De veelvoud aan buitengewone soorten flora en fauna, maken dit park een paradijs voor natuurliefhebbers.

33

» Nationaalpark Stilfserjoch

Het nationaal park Stilfser joch is één van de oudste beschermde gebieden van Italië. Met ca. 134.000 ha telt het tot de grootste natuurbeschermgebieden van Europa en strekt zich uit over vier Italiaanse provincies. In het centrum staat het hoogste massief van de oosterlijke Alpen, de Ortlergroep met de gelijknamige Stilfserjoch. In het nationaal park kan men majestieitlijke steenbokken, marmotten en steenadelaren bezichtigen.

ONZE TIP De eeuwenoude "lahnerzaag" in St. Gertraud in het Ultental is geherbergt in het bezoekerscentrum van een nationaalpark. De oude Venetiaanse zaag werd tot voor weinige decennia door de boeren uit het dal nog gebruikt voor het zagen van hout. Informatie: www.stelviopark.bz.it/en/lahnersaage/

34

35

MMM – MESSNER MOUNTAIN MUSEUM

De bekende bergbeklimmer Reinhold Messner heeft een museumproject geweid aan de Berg en Bergcultuur en wel op de ongewone plekken in het grandioos landschap van de Alpen in Zuid-Tirol. De vijf musea zijn ontmoetingsplaatsen met de berg, met de mensheid en tenslotte ook met zichzelf.

MMM Juval is in het gelijkgenamige kasteel gesitueerd en handelt over de mythologische aspecten van de berg en haar rol in de verschillende culturen. Heilige bergen van over de gehele wereld zijn hier geïllustreerd. Het bijbehorende dierenpark maakt het gevarieerde aanbod van activiteiten van slot Juval compleet en zorgt ervoor dat iedereen in de familie aan z'n trekken komt.

MMM Firmian bevindt zich in het Sigmundskron Kasteel vlakbij Bolzano alwaar in een fascinerend moderne structuur gemaakt van staal en glas, zich het museum bevindt. De permanente tentoonstelling brengt het bergbeklimmen door de geschiedenis heen in beeld en laat zien hoe de fijne kunsten de bergen op het doek weergeven. MMM Dolomites, gesitueerd net ten zuiden van het dorpje Cortina d'Ampezzo op meer dan 2.000 meter hoogte, stelt alles rondom het thema rotsklimmen ten toon. MMM Ortles bevindt zich onder de hoogste berg van de oostelijke Alpen, de Ortler. Het museum is onderaards gebouwd, aldus een gevoel uitlokkend vast te zitten in een rotspleet. De nadruk van dit museum ligt dan ook op het eeuwige karakter van het ijs. MMM Ripa in Bruneck is gewijd aan het vestigen van directe contacten tussen verschillende bergculturen.

» Informatie: www.messner-mountain-museum.it

Evenementen

LENTE

» Ötzi Alpen marathon

De Otzi Alpenmarathon bestaat uit mountainbiking, rennen en back country skien. Het begint in het dorp Naturns en eindigt bovenop de Grawand gletsjer in het Senales dal op een hoogte van 3.212 meter.

» LanaLive

Het LanaLivefestival met muziek, kunst, literatuur, theater en cabaret duurt meerdere weken en wordt elk jaar aan een ander thema opgedragen. Interessante kunstenaars en muzikanten treden op en het festival scoort goed als het gaat om de buitengewone theater locaties.

ZOMER

» “Soirees” in Kasteel Tirol

Met het schitterende Kasteel Tirol als decor is hier in juni en juli muziek te horen uit verschillende landen en culturen, van renaissance jazz tot Latijns-Amerikaanse barok en van Ierse folk tot tango. In de pauze kunt u hapjes uit de “middeleeuwse keuken” proeven.

» Transhumance

Een levendige traditie in de regio is schapenhoeden in Val Senales: elk jaar trekken midden juni herders met hun circa 4.000 schapen vanuit Vinschgau en Val Senales over de Alpen hoofdkam naar de weidegronden in het Ötztal.

» Südtirol Jazz Festival

Dit festival maakt haar opwachting met traditionele en moderne muziek uitgevoerd door artiesten van wereldklasse. Buitenissig zijn tevens de concertpodia: kastelen, almen, oude boerderijen, steegjes en straten, theaterzalen...

» Asfaltart – een internationaal straatartiestenfestival

Zowel kinderen als volwassenen zullen veel plezier beleven aan het bonte programma met trapeze-artiesten, jongleurs, mime-spelers en acrobaten. Het festival vindt plaats op de straten en pleinen van Merano.

» Festival MeranoJazz

“MeranoJazz” is een festival van de buitencategorie, waarin bekende jazzmuzikanten voor onvergetelijke avonden zorgen. Parallel hieraan vindt de “Midden-Europese Jazz Academy” plaats, waarbij ruim een dozijn jazzmuzikanten een reeks masterclasses en workshops geeft.

» Südtirol Classic Schenna

In juli staat Schenna in het teken van de Oldtimers: de rally “Südtirol Classic Schenna” voert over Zuid-Tirols mooiste panoramawegen en passen, door de Dolomieten en door de mediteraan aandoende dalen. Vertegenwoordigd zijn snelle Fifties Speedsters, maar ook uitnodigende Limousines uit de “Golden Twenties”.

» Wereldmuziekfestival in de tuinen

Van juni tot augustus is de waterlelievijver in de tuinen van kasteel Trauttmansdorff in Merano een centrale plek- letterlijk want op het drijvende toneel vinden met sterren bezette openluchtconcerten plaats. Trouw aan het thema “planten uit de hele wereld”, presenteert Trauttmansdorff muzikanten afkomstig uit alle continenten.

» Meraner Muziekweken

De Meraanse Muziekweken behoren tot de beduidenste festivals voor klassieke muziek in Europa. In augustus en september vinden symfonie concerten plaats van hoogste artistieke kwaliteit. Fantastische orkesten en kamermuziek-ensembles en uitstekende solisten garanderen muzikale euforie.

HERFST

» Grand Prix Merano

Jockeys van over de hele wereld komen naar Merano om te wedijveren in de spectaculaire 5.000 m lange hinderniswedrenloop. De Grand Prix van Merano Forst heeft een rijke traditie en een al even rijke als beroemde prijs.

» Transhumance

Wat zoveel betekend als dat in september/oktober voor de schapen, geiten, en koeien de zomerpret op de Alm teneinde is. De dieren worden versierd door de herders en boeren en zo het dal in gedreven waar zij feestelijk ontvangen worden.

» Merano druivenfeest

Duizenden lokalen en gasten bezoeken Merano elk jaar aan het eind van oktober om deel te nemen aan één van de meest populaire oogstfeesten in het land.

» Internationaal Brass Festival

Oktober is de tijd van het internationale blaasfestival van Merano, waaraan gastbands uit heel Europa meedoen.

» Kastanje-feest “Keschtnriggl”

Het kastanje-feest vindt plaats in oktober in en rond de dorpen Lana, Tisens en

Prissian. Het festival is de voortzetting van oude plaatselijke tradities waarbij de kastanje-oogst wordt gevierd met een aantal delicatessen.

» VinoCulti

Van september t/m november: maakt het “VinoCulti” deel uit van een serie evenementen in Tirol om wijn te beleven. Een hoogtepunt van dit gourmet festival, dat de schijnwerpers richt op Zuid-Tirols hoge kwaliteit wijnen, is “Dolcissimo”: een competitieve proeverij voor de titel Zuid-Tirols top dessertwijn.

» Merano Wine Festival

Het hoogtepunt van november is zonder twijfel de gourmet verzameling in het Kurhaus: het “Merano Wine Festival” heeft een ongelooflijk grote variëteit aan culinaire hoogtenpunten en exclusieve wijnen te bieden.

» Riesling dagen in Naturns

De Rieslingdagen in Zuid-Tirol worden elk november in Naturns gehouden. Gourmet en Riesling: Sterren chef de cuisines koken de sterren van de hemel in de ambiance van vier sterren hotels.

WINTER

» Ijsklimwedstrijd Rabenstein

In Rabenstein in het Passeiertal verzamelen zich s' werelds beste ijsklimmers, om hun kunnen te meten aan de Rabensteiner ijstoren. De 25 meter hoge installatie geldt als één van de moeilijkste kunst ijstorens, in Europa en is bovendien elke dag geopend voor publiek, behalve wanneer de competitie plaatsvindt.

» Musik Meran

Klassieke muziek eenvoudig toegankelijk maken is een kenmerk voor Musik Meran. Naast avondconcerten worden er onder het motto "jeugd ontmoet artiesten" bij gelegenheid concerten georganiseerd om zodoende hun vreugde voor muziek te stimuleren.

KERSTMARKTEN

(zie zijde 35)

» Kerstmarkt in Merano

Kersttijd in Merano verzet haar bezoekers in een bijzondere stemming. Voor het romantische Kurhaus staan de houten marktkraampjes, die speciaal voor dit event ontworpen zijn en dus perfect passen in de architectuur van de historische kuurstad. Op de markt zijn lokale handgemaakte producten, geschenken en typische lekkernijen te koop. Ook is een uitgebreid entertainment programma voor jong en oud.

» Tiroler kerstmis

Op Kasteel Tirol vindt vanaf midden december een bijzonder sprookjesachtige kerstmarkt plaats. In de idyllische binnenhof van het kasteel worden onder andere kerstconcerten gegeven, een tentoonstelling van kerststallen is te zien en speciaal voor kinderen de gelegenheid kerstdieren te aaien. Tevens worden lokale en traditionele handwerkproducten te koop aangeboden.

» Sterntaler-een kerstspreekje in Lana

De traditionele kerstmarkt "Sterntaler" op het raadhuisplein in Lana zorgt voor kerststemming en bezinning in het historische dorpscentrum. Er worden uitsluitend traditionele handwerken boerenproducten uit de omgeving verkocht.

» De Algunder kerstmarkt en adventmarkt in de stallen

In Algund vindt u de traditionele "Christkindlmarkt" op het dorpsplein. En ver weg van alle drukte kunt u handgemaakte ambachtelijke producten kopen op de kleine adventmarkt die wordt gehouden op de boerderij Bachguterhof.

» Kunst en ambacht in slot Kallmünz, Merano

Tijdens twee weekeinden in december vindt in het binnenhof van slot Kallmünz in Merano de gewaardeerde kunsthandwerkmarkt plaats. Kunstenaars en ambachtsmensen uit binnen-, en buitenland bieden sieraden, keramiek en kunstwerken ter verkoop aan.

» Boerenadvent Schenna

Half december vindt in Schenna de boerenadvent ("Bauernadvent") plaats, met oude ambachten, muziek en heerlijk eten in kerstfeer.

» "Märtiner Sternstunden" – bijzondere momenten in St. Martin

Proef de levenskunst van Passeiertal en bewonder de plaatselijke ambachten in de derde en vierde week van de advent. Dit alles vindt plaats in schilderachtige straatjes en op het dorpsplein van St. Martin in Passeiertal.

U vindt alle evenementen op:
www.meranerland.com/nl

Publiek transport

Zuid-Tirol is als land in de bergen op een goed functionerend openbaar vervoer aangewezen en om die reden is een geïntegreerd transport systeem ingevoerd. Het openbare streekverkeer wordt vooral door bussen, treinen en shuttlediensten gedekt. Maar ook de kabel-, tram- en stadskabelbanen spelen een belangrijke rol.

Om al deze transportmogelijkheden effectief en gunstig aan te kunnen bieden, zijn verschillende voordeelkaarten en speciaal kaarten voor zowel gasten als de lokale bevolking verkrijgbaar. Tot het geïntegreerde transportsysteem behoren streekbussen, de regionale treinen in Südtirol, de kabelbanen op de Ritten, Meransen, Jenesien, Mölten and Vöran de trambaan Ritten en de kabelbaan op de Mendel evenals de Zwitserse postauto tussen Mals en Münstair in Graubünden. Op deze wijze wordt een stressvrije en mobiele vakantie in Südtirol mogelijk, de auto kan gerust blijven staan.

» Reistijdeninformatie: www.meranerland.com/mobility

» Reistijdeninformatie: www.suedtirolmobil.info and www.sasabz.it

ONDERWEG MET DE FIETS

In het voorjaar, zomer en herfst kunt u Merano en omgeving het best ontdekken op een milieuvriendelijke manier: met de fiets en met de trein. Het wegnnet in de regio is uitstekend en omgeven door natuur-, en cultuurlandschap.

Bijzonder gunstig om te fietsen zijn de route die leidt naar Bolzano en de paden in Passeiertal en Vinschgau. De spoorwegen van Val Venosta ("Vinschger Bahn") vervoeren fietsers van Merano naar Mals in Vinschgau. De fietsen kunnen worden meegebracht of bij het station gehuurd. Op het fietspad gaat licht dalend langs de oude Romeinse handelsweg "Via Claudia Augusta" rond 60 km terug naar Merano. Gehuurde fietsen kunnen bij zes stations worden teruggegeven en de reis kan per trein worden voortgezet. Speciale treinkaarten zijn verkrijgbaar, die voor zowel personen-, fietsvervoer als ook fietsverhuur geldig zijn.

» Informatie: www.meranerland.com/cycling

Zomer activiteiten

Zwemmen

1	Merano Thermale Baden	23
2	Natuurzwembad Gargazon	23
3	Kaltern meer	23

Golf

4	Golf Club Passeier.Meran	27
5	Golf Club Lana	27

Winter activiteiten

Ski gebieden

6	Skiën op de gletsjer van Val Senales	30
7	Skigebied Merano 2000	30
8	Skigebied Pfelders	30
9	Skigebied Schwemmalm	31
10	Skigebied Vigiljoch	31

Kultuur & Natuur hoogtepunten

11	De Tuinen van Kasteel Trauttmansdorff	38
11	Touriseum	38
12	De Versoaln-wijnstok	39
13	Palais Mammig Museum	39
14	MuseumPasseier	39
15	Bunker Mooseum	39
16	Castel Tirol en Gufyland	40
17	Het Typemachine Museum	41
18	St. Prokulus kerk	41
19	Ötzi - Val Senales archeoParc	42
20	Ötzi - Zuid-Tirol Archeologisch Museum	42
21	Museion	43
22	Merano Arte / Kunsthuis Meran	43
23	Spoorwegenwereld	44
24	Vrouwenmuseum	44
25	Zuid-Tirol Museum voor Fruitteelt	44
26	K.& K. Museum Bad Egart	45
27	Paardenrenbaan Merano	45
28	Kränzelhof – zeven tuinen	45
29	Wijnmuseum in het Kasteel Rametz	46
30	“Knotten” Bioscoop in Vöran	47
31	De Oeroude lariksen in Ultental	47
32	Natuurpark Texelgruppe	48
33	Nationaalpark Stilfserjoch	48
34	Bezoekerscentra Lahnerzaag (Lahnersäge)	48
35	MMM - Messner Mountain Museum	49